

КОРСИКА – НЕИЗВЕСТНИЯТ ОСТРОВ НА КРАСОТАТА

За повечето хора в България името Корсика е познато най-малко от картата на Европа. Някои свързват острова в Средиземно море и с известния исторически факт, че той е родно място на Наполеон Бонапарт. Но твърде малко се знае за природата на Корсика, наричан с личното име „Островът на красотата“. Малко са и българите, които са го посещавали. Това е и причината да споделя лични впечатления от острова. Повод за 15-дневния ми престой там през 2008 г. беше научен проект на университета в Тюбинген, Германия, посветен на дендрохронологички проучвания в корсиканските гори.

Географско положение

Остров Корсика е най-северният остров в Средиземно море, ако изключим адриатическите острови. Разположен е между $41^{\circ}18'$ с. ш. (нос Капу Пертусато) и $43^{\circ}03'$ с. ш. (Кап Корс) – географска ширина, твърде сходна с тази на южна България, и между $8^{\circ}32'$ (Капо Росо) и $9^{\circ}34'$ и. д. (Алистро). На север островът се мие от Лигурско море, а на югоизток – от Тиренско море (вж. картата на II корица). На юг граничи непосредствено с о-в Сардиния, който е отделен чрез широкия 11 км проток Бонифацио (фиг. 1). На североизток се намира малкият о-в Елба (на около 35 км) и най-близката точка на Апенинс-

кия полуостров (Ливорно, на 80 км). Островът има обща площ 8682 km^2 и форма, изтеглена от север на юг, напомняща грозд – максималната дължина е 183 км, а ширината е до 83 км.

Природата на Корсика

Тя е разнообразна и доста специфична. Причина за това са контрастният релеф с денивелация от 2706 м, както и палеогеографското развитие на острова, отделен от континента през терциера. Морфографската структура е сравнително опростена – проследява се една плавна планинска верига, която се простира в посока от север на юг, описвайки голямо плавно S. Тази верига се състои от отделни, добре обособени масиви, разделени от няколко изразително очертани седловини. Доминират петте най-високи планински масива: от север на юг Монте Чинго (2706 мн. в.), Монте Ротондо (2622 м), Монте Д'Оро (2389 м), Монте Ренозо (2352 м) и Монте Инкудине (2136 м). В крайните южни и в северните части на острова планинската верига се понижава и преминава в силно разчленени ниски планини и хълмове.

Характерната разломна структура е обусловила специфичната морфографска конфигурация на „гръбнака“ на острова – редуване на паралелно разположени планински ридове (разклонения от главното било), отделени чрез дълбоки и добре изразени билни седловини между относително праволинейни и успоредни една на друга речни долини. Североизточната част на острова се заема от ниски и средновисоки планини и хълмове. Най-високата точка е вр. Монте Сан Петроне (1767 мн. в.).

Фиг. 1. Географско положение на о-в Корсика (сателитна снимка)

Релефът на Корсика е преобладаващо планински, силно разчленен и с големи наклони на топографската повърхнина. По-равна е само разположената покрай Тиренско море Източна крайбрежна низина, дълга от север на юг около 55 км и широка от 6 до 10 км. Речната мрежа на острова има значителна гъстота и се състои от многобройни и къси реки, които извираат под главното било и текат най-често в посока североизток, или съответно югозапад до вливането си в морето. Най-дълга е р. Голо (82 км), която извира под вр. Палия Орба в масива на Монте Чинто и се влива в Тиренско море южно от Бастия. Други по-големи реки са Тавиняно (75 км), Гравона (45 км), Векио и др.

В геоложко отношение островът се състои от две главни части – Херцинска Корсика (на З-ЮЗ, обхващаща главната планинска верига) и Алпийска Корсика (на СИ), между които има рязка разломна граница. Скалната основа е почти изцяло силикатна, като в Херцинската част най-разпространени са различните по състав и структура гранити. На северо-запад на значителна площ се разкриват вулканити (предимно червени риолити) с пермска възраст. Те изграждат част от западното крайбрежие и масива на най-високият връх – Монте Чинто, който представлява реликтна вулканска калдера с почти идеална елипсовидна форма. Херцинският масив е нацепен от серия успоредни една на друга разломни линии, напречни на главното вододелно било, които обуславят едрите черти на морфохидрографската структура на острова.

Алпийска Корсика е изградена предимно от метаморфозирани базични скали (шисти, серпентинити), в които са внедрени базалти и пилоу лави. За разлика от България, варовиците с мезозойска възраст имат изключително ограничено разпространение. Може би поради това една от малкото височини, които изграждат, е наречена Monte Calca (Варовиковата планина). Най-младите скали са миоценовите варовици, които изграждат най-южната част на острова – в т. ч. и впечатляващите отвесни клифове на Бонифацио с височина до 70 м над морето.

Съществена роля за облика на съвременния релеф на Корсика има плейстоценското заледаване, което предвид влажния климат е засегнало значителна част от острова. Височината на снежната граница по време на последното максимално заледаване (преди 18 – 22 хил. г.) е била между 1400 – 1500 м н. в. и 1800 – 1850 м н. в., като най-ниско тя е слизала по източните склонове, а най-високо се издигала по склоновете с югозападна експозиция в планините от южната част на острова (в резултат на характерния за края на вюрма основен влагопренос от североизток-изток по тила на Генуезките циклонни, които през този период са били изместени на север, Kuhlmann и други, 2005). Във връзка с акумулацията на значителни количества ледени маси

планинската верига е била подложена на значителна екзарационна преработка. Ледниковите езици са достигали до 500 м н. в. (за сравнение – най-ниско разположените крайни морени от същия период в България са на около 1100 м н. в.). Внушителни са дълбочините на троговите долини в Корсика (някои с врез над 1000 м), като на много места междудолинните вододелни са „изстъргани“ и изтънени и приличат на назъбени триони. В циркусите и долините са отложени впечатляващи със своята дебелина моренни материали. В Корсика няма съвременни ледници. В дълбоките циркуси на най-високите масиви съществуват няколко многогодишни прелетувачи преспи (снежници).

Класическият карстов релеф не е типичен за Корсика поради ограниченото разпространение на карбонатни скали. За сметка на това обаче много широко е развит т. нар. силикатен карст, който се формира от повърхностната корозия на гранита и на други едрозърнести скали под влияние на морската сол, носена от влажния вятър. Този процес е довел до образуването на характерна морфоскулптура на интрузивните скали, която е твърде различна от тази, която наблюдаваме, например, при гранитите в България. Образованите многобройни заоблени и загладени форми и каверни в Корсика създават впечатление за типичен карстов релеф. Най-специфично е т. нар. тафони изветряне на гранита, при което се образуват жлебовидни кухни в скалите, постепенно нарастващи отдолу нагоре (фиг. 2). То се наблюдава повсеместно до височина 2000 м, а над тази граница изчезва, тъй като едно от условията за процътането на този тип изветряне са високите зимни температури (Кулеман, устно съобщение, 2008).

Силно впечатляващи са бреговите форми на остров Корсика. Със своето разнообразие и контраст те създават пъстра и изключително живописна картина – редуване на различно оцветени назъбени клифове, отделно стърчащи от водата скали, плажове (с бял фин пясък и лазурно синьо на морската вода или пъстри плажове от милиони камъчета в червено, розово, лилаво, зелено), дълбоко врязани заливи и вдаващи се в морето скалисти носове. Най-голямото очарование е в комбинацията между морския бряг с неговите разнообразни форми, преливащ в суровия високопланински пейзаж във вътрешността на острова.

В климатично отношение се наблюдава значителна диференциация в резултат на височинната зоналност. **Климатът** бързо преходя от класически средиземноморски (в тясната брегова ивица) до бореален и суров високопланински (във вътрешността на острова). Годишните температури се изменят от 17°C на брега, до около 1 – 2°C по най-високите върхове, чиито склонове остават покрити със сняг от ноември до средата на юни. На острова падат значителни валежи с изразен зимен максимум, като

годишните им суми се изменят от 600–700 мм по крайбрежието до почти 2000 мм от наветрената страна на планинските склонове. Във връзка с преобладаващия западен пренос на въздушни маси на острова се наблюдава добре изразен градиент на овлажнението, като валежните количества по западните склонове значително превишават тези по източните. Най-суха е вътрешността в североизточната част на Корсика.

Реките на острова са къси, но сравнително пълноводни, като по-големите от тях не пресъхват през сухото лято. По време на пълноводие и снеготопене количеството на оттока се увеличава няколко десетки пъти, при което съществуват рискове от наводнения и активизиране на свлачища и срутища. В планините на Корсика има няколко **езера** с ледников произход. Най-известни са разположените в масива Ротондо – Лак ди Мело (1710 м н. в.) и Лак ди Капитело (1900 м), както и Лак ди Бастиано в Монте Ренозо (2000 м). В сравнение с българските планини, корсиканските са бедни на езера. На повечето места в циркуите съществувалите в миналото езера са били постепенно заблатени и сега са тревисти заравнени ливади. В междинен стадий на езерно развитие са многобройните „пощи“ – замочурени участъци с пръснати мозаично из тях участъци с водно огледало, които са най-типични в двете южни планини – Монте Ренозо и Монте Инкудине. Езера от крайморски тип са разпространени по бреговете на Източната низина. Най-големи са Етан де Бигулия, Етан д'Урбино и Етан де Диан. Речните води са изключително чисти, дори и в долните течения на реките.

Растителността е специфична – от една страна, нейният характер и географско разпределение отразяват значителната диференциация на климатичните и геоложките условия, а, от друга, са резултат от изолираното палеогеографско развитие на островната суша.

Ниският растителен пояс обхваща местата с надморска височина от 0 до 700 м и се състои от класическа средизапонморска растителност – макля, като на най-слабопродуктивните, бедни и деградирани терени преминават в нискорасла гарига. Между 700 и 1000 м н. в. е т. нар. *супрамедитерански* пояс – поясът на горите от обикновен кестен (*Castanea sativa*), който формира както монодоминантни съобщества, така и смесени гори с листопадни дървета, някои видове клен и др. Над 1000–1050 м н. в. започва поясът на морския черен бор (*Pinus nigra laricio*). Този вид е най-разпространеното дърво в планинските гори на целия остров чак до горната горска граница, която е разположена твърде ниско – на около 1600 м н. в., а на места се спуска и до 1350 м н. в. (по южни склонове, като причина тук вероятно е и човешката намеса). Често срещани на горната граница на гората са пионерните съобщес-

тва от планинска бреза (*Betula nana*), които заемат места с нарушена в близкото минало покривка на боровите гори. Букът също има своето място в растителната покривка на планините, но неговото разпространение е твърде ограничено, най-вероятно във връзка с лятното засушаване, тъй като той се наблюдава компактно само по наветрени и открити западни склонове на надморска височина 1000–1400 м. Източно от вододелните седловини неговата концентрация бързо намалява и изчезва напълно.

Макар и изключително ограничено, на острова се среща и елата – обикновено пръсната из твърде малкото буковите гори, разположени в понижени части на релефа – например, в долините югоизточно от Монте Ренозо. Смърчът, който е един от най-разпространените видове в иглолистните гори на континентална Европа, тук не е познат. Среща се само като декоративно дърво, засадено в дворове и паркове.

Над горната граница на гората е разположен субалпийският пояс, в който доминират храстовите съобщества на зелената елша (*Alnus viridis*). Този вид, който в нашите високи планини има ограничено развитие, тук на височина до 1900 м е преобладаващ в растителната покривка на северните склонове, а по южните се среща само в по-влажните участъци. По своята морфология корсиканската зелена елша с пълно право може да се нарече „широколистният клек“ (клекат в Корсика не е познат), тъй като образува гнезда със същата конфигурация, а дървесината ѝ е не по-малко жилава и устойчива на екстремни климатични условия. Това е един от примерите за „екологична конвергенция“ на два, иначе съвсем различни в генетично отношение, растителни видове. В нашите планини разпространението на зелената елша индикира много голямо овлажнение – в клековия и в горския пояс на Рила например, тя расте само по дъната на доловете. Зелената елша в Корсика доказва по-голямото овлажнение на субалпийския пояс на острова.

Най-високият растителен пояс в корсиканските планини е разположен над 1900–2000 м н. в. За него е характерно спорадичното разпространение на някои алпийски треви, но поради силната глациална преработка на релефа, в този пояс доминират скалисто-каменистите участъци с много оскъдна растителна покривка. На много места в най-високите части на планините растителност отсъства дори на заравнените участъци от релефа – например, на върховото плато на Монте Ренозо (2150–2250 м н. в.) с дебела изветрителна кора от гранитен груз. Предполага се, че причината е и в силните ветрове.

Растителната покривка на Корсика е значително повлияна от многовековната дейност на човека. В ниския пояс до 700 м н. в. първичните богати маквисови гори са проредени и деградирани вследствие на сечите и пашата – на много места в този пояс

са формирани обширни каменисти терени с разре-дена храстово-тревна растителност, наричани на корсикански с многозначителното „дезерта“. Крайбрежните гори са най-съхранени по западния бряг, тъй като той е много скалист, разчленен и труднодостъпен. Там се срещат богати смесени влажни гори с участието едновременно на борове и маквисови и лианови видове. С навлизането във вътрешността на острова и в планините състоянието на горите става все по-добро, особено в дълбоките долини, където се срещат богати ксеромезофитни съобщества. Изключения са заравнените пространства на тектонските понижения и склоновите стъпала, които от древността са основни места за паша на добитъка – така например, в долиното разширение (котловина) Ниоло, разположено по р. Голо непосредствено на юг от масива на Монте Чинто, горско-храстовата растителност е почти тотално унищожена и заменена от пасища. Най-добро е състоянието на горските съобщества във високата част на иглолистния пояс – тук се срещат отделни екземпляри на вековни борови дървета с обиколка над 4 м и възраст 500–800 години. На платото Алцо (централна Корсика) е измерено дърво с обиколка 8,40 м, а най-старото дърво на целия остров (*Pinus nigra laricio*) е на 1600 м. н. в. в долината Аско и има установена възраст около 950 години.

Животинският свят на Корсика е разнообразен. Освен дивите животни, които изобилстват в планините, почти навсякъде могат да се наблюдават свободно движещи се край пътищата и покрай туристическите пътеки крави (със съответните регистрационни етикети по стандартите на ЕС, но без надзор), коне и прасета.

История и съвременност

Корсика е неразривна част от западното Средиземноморие. Труднопроходимият терен и суровите условия във вътрешността са предопределили историческата роля на острова като място за хора, които предпочитат да живеят трудно, но свободно. Поради кръстопътното положение и близостта до континента, историята на Корсика е свързана със завоевания и управление отвън. Допреди няколко века обаче никой от завоевателите не е имал реална власт във вътрешността на острова, а повечето от тях са се задоволявали да държат крайбрежието и да изграждат пристанища и крепости там.

Етнически корсиканците принадлежат към италианските народи. Макар и с някои различия, техният език е диалект на италианския, а културата и изкуството им също са част от културното наследство на италианския регион. Голяма роля за това има фактът, че Корсика е била част от Римската империя (259 г. пр. Хр. до края на V в. сл. Хр.) и от държавите на Пиза (1077–1284) и Генуа (1347–1729). През

тези периоди се формира и характерната корсиканска архитектура, която е близка до генуезката – състои се от семпли, но практични форми. Генуезкото управление продължава почти 400 г. През 1729 г. избухва Корсиканското въстание и след 29 години борба за независимост се създава Независима корсиканска република, просъществувала само 13 години (1755–1768). Тъй като не успява да упражни контрол върху вътрешността на острова, през 1764 г. Генуа тайно продава Корсика на Франция.

След решителната битка при Понте Нуово през 1789 г. французите разгромяват корсиканските въстания и практически успяват да наложат контрол върху целия остров. Така започва новата история на тази страна, която става един от решаващите фактори в Европейската нова история – през 1769 г. в Аячо се ражда Наполеон Бонапарт – човекът, който предизвиква прекрояването на картата на Стария континент през 1815 г. и въвеждането на новия политически ред от началото на XIX в. В крайна сметка от края на XVIII в. досега Корсика остава част от Франция, която е една от световните велики сили. Дълго време корсиканците продължават своята съпротива срещу новия владетел, но без успех. И до днес в Корсика има сепаратистки настроения – с цел тяхното туширане, през 2000 г. Франция лансира проект за разширена автономия на Корсика, който още се обсъжда.

Тъжната историческа съдба на острова е дала отражение и върху местния фолклор. Повечето корсикански народни песни са лирични, тъжни и тежки, подобно на нашите македонски песни.

След Втората световна война Корсика се очертава като най-изостаналият регион на Франция. Голяма част от населението мигрира на континента в търсене на по-добри условия за работа. Островът има оскъдни производствени ресурси и се „прочува“ като център на организирана престъпност и контрабанда. Това положение обаче започва бързо да се променя през последните три десетилетия на миналия век във връзка със световния бум на туризма. С добрия си климат и със своята красива, чиста и девствена природа и автентични селища, Корсика се очертава като една от най-активните туристически дестинации, особено за централна и Западна Европа. Във връзка с това главният „живот“ на острова се прехвърля от вътрешността към крайбрежието. В Корсика се заселват и значителен брой французи, които се занимават изключително с туризъм, субтропично земеделие и лозарство.

В днешно време Корсика вече не е диво и опасно място, населено с непокорни планинци и скотовъди. Въпреки, че е слабо населен (общият брой на населението е едва около 275 000 души, а средната гъстота – 32 д/км², т. е. повече от два пъти по-ниска от тази на България), островът разполага с гъста мрежа от асфалтирани пътища. Най-често те са тесни и с мно-

го завои, но са без дупки – при изключително трудния терен гъстотата на пътищата с твърда настилка е неколккратно по-голяма от тази, например, в българската част на Западните Родопи, с които Корсика е съпоставима по площ. Както крайбрежието, така и вътрешността на острова изобилстват с хотели и къмпинги, които предоставят прекрасни жилищно-битови условия. В планините има добре изградена туристическа инфраструктура от хижи и маркирани пътеки. Излишно е да се споменава, че във всеки по-голям магазин може да се закупят подробни карти (от М 1:150 000 до 1: 25 000) на целия остров.

Корсика е едно от местата с рекорден прираст на туристически посещения в Европа. Гостите са предимно от южна Германия (Бавария и Баден-Вюртемберг, откъдето островът отстои на 6–8 часа път с кола и една нощ с ферибот), Швейцария, Белгия, Холандия, а също от съседните Франция, Италия и Испания, за които Корсика е привлекателна със слабата си урбанизираност и незастроено си крайбрежие. За източноевропейците дестинацията е практически непопулярна и неизвестна – това е обяснимо, тъй като туристическият престой в Корсика е съпоставим по цени с този в Гърция, но пътните разходи най-често са доста по-големи.

Някои туристически акценти

Плажовете на северния бряг. Северното крайбрежие предлага сравнително диви плажове с искрящо бял фин пясък и „неземно сини“ спокойни морски води. Големи предимства тук са лесната достъпност, отдалечеността от големи селища и промишлени центрове, както и значителното разчленение на морския бряг, в резултат на което са образувани множество малки закътани заливи.

За разлика от северния бряг, **западното крайбрежие** е характерно със скалистите си брегове, които на повечето места се спускат почти отвесно към морето и имат височина над 50–100 м. Достъпните заливи и пясъчните плажове са малко, но ландшафтът е изключително красив – назъбените клифове от червено оцветени скали се съчетават с богати влажни средиземноморски смесени гори с участие на борове и широколистни вечнозелени и листопадни видове.

Корсиканските селища са интересни и специфични. Големите градове – Bastia и корсиканската столица Ajaccio (всеки от тях с население около 60 хил. д.) имат по-нов облик – съчетават се сгради в „колониален стил“ от XVIII и XIX в. с тухлено-панелните блокове и новите постройки от стъкло и бетон. Разположеният в самия център на острова Corte има славата на „историческа столица“ на Корсика. Забележителни тук са крепостта, изградена на висока черна канара, архитектурният ансамбъл от стари сгради (повечето строени през XVII–XVIII в., но сега в доста за-

немарено състояние), както и изключително впечатляващата околност на селището, намиращо се в долино разширение в близост до назъбените хребети на Monte Rotondo. Славата на историческо селище има и Calvi, разположен на северозападния край на острова – тук старият център и крепостта се съчетават с комплекс от новоизградени крайморски хотели и заведения. Без съмнение, най-забележителният град на Корсика е „перлата“ Bonifacio, намиращ се почти в най-южната точка на скалистото парче земя – крепостта със стара част на селището е „кацнала“ на върха на 70 метровата скална тераса от бял миоценов варовик, надвиснала над морето, а пристанището е оформено в дълъг и дълбок закътан скалист залив (крепостта на Bonifacio, изградена през XI–XII в. винаги е имала важно военно-стратегическо значение, поради което е била добре поддържана). По специално стълбище може да се слезе до тераса с парапет, оформена на самия клиф, на 15–20 м над морската вода.

Специално внимание заслужават корсиканските села. В тяхното разположение по планинските склонове и особено по билата на ниските планини и хълмове, има нещо много „родопско“, но и нещо твърде различно. Селските къщи, изградени от големи камъни, имат вид на „крепости“ с дебели стени и малки прозорчета. Тук няма еркери и „излишни“ украси – формите са изчистени и опростени, което придава на постройките не много естетичен, но затова пък специфично очарователен вид.

Сред най-характерните и екзотични за българина природни особености са формите на **Тафонизветрянето**. Такива могат да се видят почти навсякъде из острова, но на някои места те са особено зрелищни и оформят цели ансамбли. Едно такова място е възвишението N. D de la Sera (216 м н. в) на около 1 км югозападно от Calvi. Множество причудливи скални форми се наблюдават и в червените скални лабиринти на местността Kalkanja по западния бряг, които донякъде, но не съвсем, наподобяват нашите Мелнишки пирамиди.

Без съмнение основен приоритет на чуждоземния посетител са **високите планини** на Корсика. Със своя изсечен и суров вид и с характерните си тъмнорозови вулкански скали първенецът **Monte Cinto** с право може да се нарече „покрив на Корсика“. Тук е локката на съвременния местен планински туризъм и алпинизъм, чието начало през 1904 г. е поставено от германец (фотография, отразяваща паметното събитие, може да се види в заведението на паркинга на Haut-Asco). Най-добра панорама към целия масив на Cinto се открива от юг – от долиното разширение Niolo и от пътя към седловината Col di Verdjo.

Славата на най-посещавано и живописно място обаче има вторият по височина масив – **Monte Rotondo** (кръстен така, защото най-високата му част

има кръгла форма). Той е особено красив откъм долина на р. Рестоника с двете ледникови езера – Лак ди Мело и Лак ди Капитело. Стръмна и изключително панорамна пътека изкачва северозападния склон на дълбоката трогова долина на Рестоника и извежда на платото Алцо – остатък от старата билна денудационна повърхнина. Тук, от ръба на платото на юг, може да се наблюдава „от първи балкон“ целият масив на Ротондо, а на север назъбените и скалистите урви внезапно се сменят от висока хълмиста равнина, която навява силно сходство с нашите Родопи. На североизток е дълбоко вкопаният каньон на р. Тавиняно, а на северозапад в небето опира внушителният масив на Монте Чинто.

Разположената на юг относително изолирана планина **Монте Дор** прилича твърде много на вулкан, но всъщност не е. Тя стръмно издига склонове над възловата седловина Кол де Вицавона, където могат ясно да се видят следи от впечатляваща по размерите си ледникова дейност – внушителен страничен моренен вал и дълбоко вкопана трогова долина. **Монте Рензо** е най-лесно достъпният от високите планински масиви на Корсика. Чудесни смесени иглолистно-широколистни гори от черен бор и бук контрастират с високата гола част на планината, където се наблюдават класическите „поци“ – полузаблатени ливади, някогашни ледникови езера. От високото каменисто плато се открива пленителна гледка към близки и далечни планини на север и юг, към морската шир на югозапад, а на североизток билото на планината изглежда като гръбнака на изкопаем динозавър. Голямо очарование на върха придава стгушеното в северните му поли малко езерце.

В източния край на последната, най-южната висока планина – **Монте Инкудине**, в района на прохода Кол де Бавела, се намира една от най-големите природни атракции на Корсика. Там природата е изваяла огромен по своите размери комплекс от скални стени и кули от сив гранит, някои от които са с височина до 300–400 м. Те са известни като Кулите (или Иглите) на Бавела. Над тях е разположено високото плато на Монте Инкудине.

Интересен геоморфоложки обект са множество живописни и дълбоко всечени **долини**, които са образувани на почти всички по-големи реки – там, където те напускат главната планинска верига. Много от тях имат размери, съпоставими с тези на Триградското ждрело, а тафонизираните сивожълтеникави скали им придават подчертано респектиращ и негостоприемен вид. На дъното на дълбоката клисура Спелунка, а и на други места, могат да се видят старинни каменни мостове, които наподобяват твърде много нашите родопски.

Заслужава да се отдаде малко внимание и на **Корсиканската железница**. Теснолинейката има две линии с обща дължина 232 км – главно трасе от Bastia до Ajaccio с отклонение от Ponte Lechia за Кал-

ви. Това е една от старите железници в Европа, строена през 1888–1894 г. С много мостове, тунели и водостоци железопътната линия се извижда през живописни места и през дълбоки скалисти клисури. В участъка между селата Виварио и Вицавона може да се види най-дългият мост по линията (на р. Веклио), който е дело на големия инженер Густав Айфел. За няколко години след построяването му това е най-високият ж.п. мост в света. За разлика от трасето, което има дълга история, подвижният състав на железницата е напълно модернизиран и предлага всички съвременни удобства.

На р. Голо там, където тя пресича източните планини, за да се влее в Тиренско море, се намира **полуразрушеният мост на Понте Нуово**. Той е запазен така в памет на последната решителната битка, състояла се през 1789 г. между корсиканските бойци под предводителството на Паскал Паоли и френската армия.

И един съвет за тези, които желаят да посетят Корсика. Интерес представлява **пътуването с ферибот** от някое от пристанищата на континента. Най-удобно е да се пътува през нощта, тъй като така се спестява време от светлата част на денонощието. Фериботът от Bastia, например, пътува 8–9 часа и пристига в крайния пункт не по-рано от 7 ч. сутринта, тъй като при по-ранно пристигане пристанищните такси са драстично по-големи. Фериботът е същински плаващ хотел – с ресторант, бар, дискотека, детски кът. Същевременно нормална гледка са хората – от всички възрасти, включително малки деца, налягали в спални чували върху шалтета навсякъде по пода и палубите на ферибота.

* * *

Ще завърша своя разказ с обобщението, че „островът на красотата“ наистина заслужава своето име. Това е мястото, където понастоящем се произвеждат толкова вина, че „в два различни магазина не може да се открие вино с един и същ етикет“. Това е и родината на кестеновата бира „Пиетра“, станала доста известна през последните години. Който веднъж посети Корсика, вероятно за цял живот ще запомни лазурните брегове, нащърбените като триони планини и, разбира се, белите клифове на Бонифацио.

Литература

- Кайзер, Х. Облаци над Корсика. – Питмалюн, С., 2002.
 Kuhlmann, J., W. Frisch, B. Szekely, I. Dunkl. Würmian maximum glaciation in Corsica. – Austrian Journal of Earth Sciences, 97, 2005.
 Корсика. Уикипедия, свободната енциклопедия

Н.с. д-р **Емил Гачев**
 Географски институт – БАН